

Chương 1

Báo cáo tài chính và tính hữu ích của BCTC

1. BẢN CHẤT - VAI TRÒ CỦA BCTC

□ Bản chất của BCTC

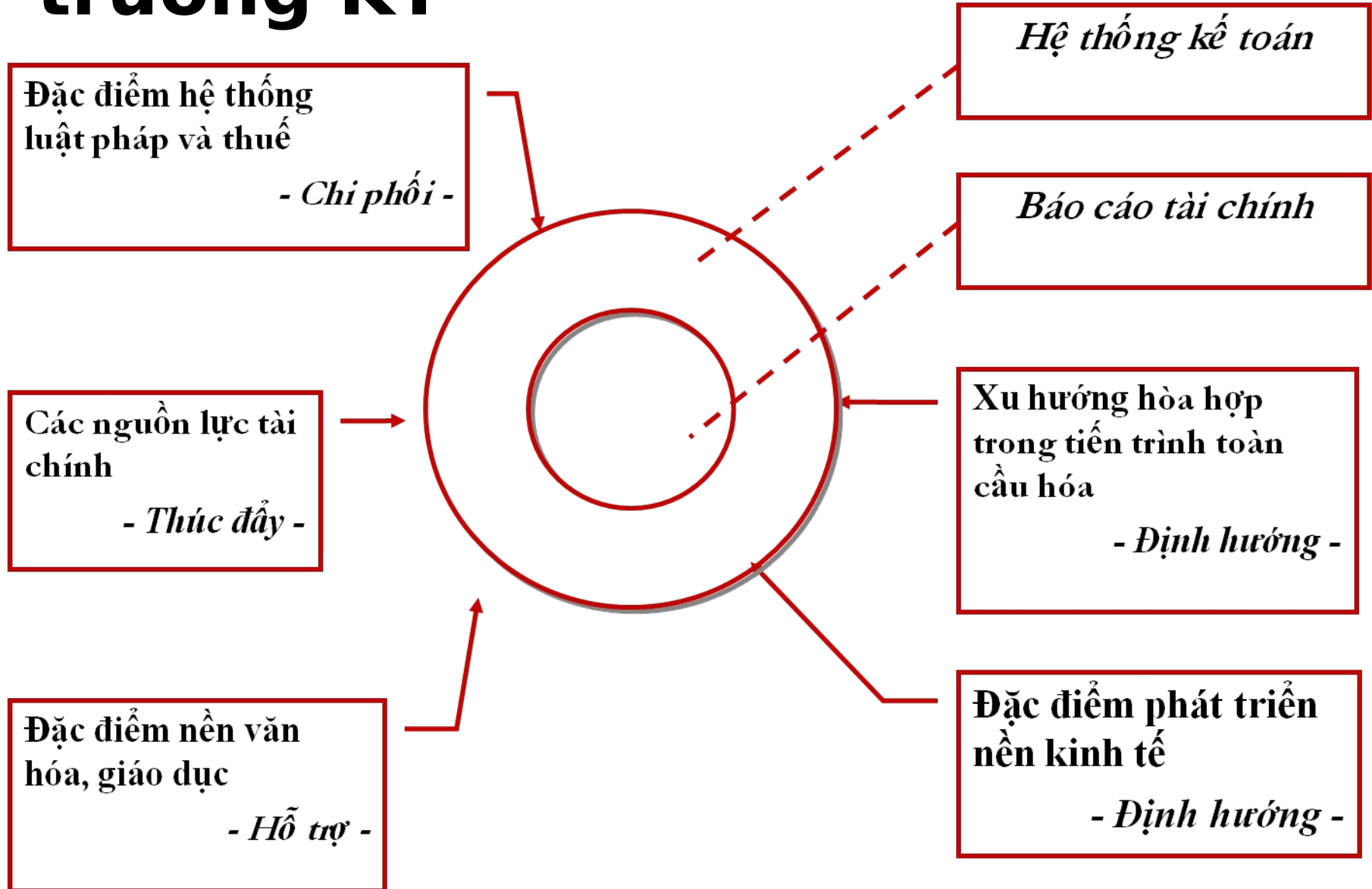
Có nhiều giác độ tiếp cận về BCTC :

- BCTC là đầu ra của quy trình kế toán tài chính
- BCTC là phương tiện cung cấp thông tin tài chính hữu ích để ra quyết định kinh tế
- BCTC là phương pháp cân đối, tổng hợp trong ghi chép, phản ánh các nghiệp vụ kinh tế

Định nghĩa về BCTC

- BCTC là đầu ra của HTTT Kế toán tài chính, biểu hiện khái quát dưới hình thức hệ thống các bộ phận báo cáo có mối liên hệ mật thiết với nhau,
- BCTC cung cấp những thông tin phù hợp, đáng tin cậy, giúp người sử dụng làm cơ sở để nhận xét, đánh giá và ra quyết định.

Các nhân tố tác động từ môi trường KT



❑ Vai trò của BCTC

- Cung cấp thông tin cho những người có quan hệ lợi ích với doanh nghiệp, kể cả là bên trong hay bên ngoài, ở quá khứ, hiện tại, tương lai.
- Nói cách khác, BCTC phải có nhiệm vụ hướng đến mục tiêu đáp ứng nhu cầu thông tin của các đối tượng sử dụng.
- Vai trò của BCTC sẽ được thể hiện khác nhau tùy theo đặc trưng của từng quốc gia, có thể thay đổi theo từng điều kiện lịch sử cụ thể.

❑ Vai trò của BCTC có thể nhìn theo 2 góc độ:

(1) Đáp ứng yêu cầu pháp lý về cung cấp thông tin của doanh nghiệp: thông tin trình bày theo hướng tối thiểu hóa theo quy định

(2) Đáp ứng nhu cầu sử dụng thông tin: thông tin trình bày theo hướng mở, đa dạng theo nhu cầu

2. TÍNH HỮU ÍCH CỦA BCTC

- Bản chất và vai trò của BCTC đều gắn với việc cung cấp thông tin hữu ích cho nhiều đối tượng sử dụng để ra quyết định;
- Nói cách khác, tính hữu ích của BCTC thể hiện qua những lợi ích mang lại từ việc sử dụng thông tin trình bày trên BCTC.

Trong thực tế, lợi ích mang lại từ BCTC đối với các nhóm đối tượng sử dụng có thể khác nhau:

- Với nhà nước - chủ yếu là để hỗ trợ việc thực hiện chức năng quản lý nhà nước;
- Với các nhà đầu tư vốn - để phân tích, dự báo, so sánh khi xây dựng danh mục đầu tư và ra quyết định đầu tư hiệu quả vv...
- Những lợi ích của các nhóm đối tượng sử dụng có tác động qua lại, hỗ trợ hoặc mâu thuẫn nhau.

Các đặc tính làm cho thông tin BCTC trở nên hữu ích

- Thông tin nói chung tự thân là không hữu ích,
- Chính những tính chất đặc trưng của thông tin mới làm cho nó trở nên hữu ích qua việc thông tin phải được người sử dụng quan tâm, tin cậy và sử dụng để ra quyết định nhằm mang lại lợi ích cho họ.
- Các tính chất định tính của thông tin kế toán được FASB và IASB trình bày khá cụ thể (Xem hình)

Người sử dụng
thông tin kế toán

Công Ty Hóa Chất Xây Dựng Phương Nam

NGƯỜI RA QUYẾT ĐỊNH

Áp lực

Lợi ích > Chi phí

Tính chất theo đặc trưng
người sử dụng thông tin

Tính có thể hiểu

Hữu ích để ra quyết định

Tính chất sơ cấp theo
đặc trưng
ra quyết định

Tính phù hợp

Tính đáng tin cậy

Thành phần của các
tính chất
sơ cấp

Giá trị
dự
báo

Giá trị
phản
hồi

Tính
kịp
thời

Có thể
kiểm
tra

Trình
bày
trung
thực

Các tính chất
thứ cấp
và tương tác

Tính có thể so sánh
(bao gồm tính nhất quán)

Tình
trung
lập

Ngưỡng
nhận thức

Tính trọng yếu

Mục tiêu

Cung cấp thông tin về Thực trạng tài chính, kết quả kinh

doanh, biến động tài chính

Các giả định

*Cơ sở dồn tích
Hoạt động liên tục
Đồng tiền cố định*

Các tính chất đặc trưng

*Có thể hiểu
Phù hợp
Đáng tin cậy
Có thể so sánh*

Các hạn chế

*Kịp thời
Lợi ích - chi phí
Cân đối giữa các tính chất*

Các yếu tố của báo cáo tài chính

Xác định

Đo lường

Ghi nhận

3. BCTC CỦA MỘT SỐ NƯỚC ĐẠI DIỆN

A. BCTC Trung quốc:

BCTC định kỳ của Trung Quốc được thực hiện theo niên lịch, bao gồm các bộ phận sau:

- Bảng cân đối kế toán
- Báo cáo lợi nhuận
- Báo cáo lưu chuyển tiền
- Thuyết minh
- Giải trình về tình hình tài chính

- Một số báo cáo có thể được yêu cầu bổ sung, công bố về tổn thất tài sản, biến động kết cấu nguồn vốn vv...
- Các công ty niêm yết: phải công bố thông tin bộ phận, nhất quán với các chuẩn mực quốc tế; hàng quý phải lập Bảng CĐKT, Báo cáo thu nhập và Thuyết minh; nếu có phát hành cổ phiếu cho nhà đầu tư nước ngoài thì phải trình bày bằng hai thứ tiếng Anh và Hoa đối với báo cáo thường niên trên trang web của Ủy ban điều tiết chứng khoán Trung Quốc (CSRC).

B. BCTC Mỹ:

BCTC thường niên của Mỹ (doanh nghiệp lớn):

- BCTC cơ bản (bảng CĐKT, các báo cáo thu nhập, thu nhập tổng hợp, lưu chuyển tiền tệ, vốn cổ phần)
- Báo cáo quản lý
- Thảo luận và phân tích của BGD, Công bố các chính sách kế toán có tác động đến BCTC
- Thuyết minh
- Báo cáo so sánh dữ liệu tài chính (chọn lọc) 5 hoặc 10 năm; Báo cáo quý dạng chọn lọc

Trong đó, cần lưu ý các đặc trưng sau:

- BCTC quý được yêu cầu đối với các công ty niêm yết, nhưng trình bày ngắn gọn, không cần được kiểm toán, và kèm theo những bình luận (commentary) súc tích của ban giám đốc;
- Các nguyên tắc kế toán được thừa nhận (GAAP) bao gồm tất cả các chuẩn mực kế toán, các luật lệ, quy định được tôn trọng khi soạn thảo BCTC; việc tuân thủ GAAP là sự sát hạch về trình bày hợp lý. Tuy nhiên, FASB và SEC đang quan tâm đến việc chuyển đổi U.S. GAAP từ nền tảng có tính quy tắc (rules-based) hướng đến tính nguyên lý (principles-based) để giảm bớt tính chi tiết, phù hợp hơn đối với các công ty

- Các tổ chức, hiệp hội nghề nghiệp phi Nhà nước có vai trò nòng cốt trong việc soạn thảo, ban hành các chuẩn mực kế toán về BCTC; tính chất nghề nghiệp và chuyên sâu được chú trọng và có tính phổ biến rất lớn (IACPA đã có hơn 300.000 thành viên);
- Có sự phân biệt giữa BCTC và báo cáo thuế. Thuế hoãn lại được ghi nhận (accrued) do sự khác biệt tạm thời giữa phương pháp kế toán tài chính và thuế đối với thu nhập, tài sản chịu thuế, được đo lường trên cơ sở suất thuế áp dụng trong tương lai khi các khoản mục liên quan được hoàn nhập.

● Nền kinh tế Mỹ chủ yếu dựa trên các công ty cổ phần, nên hệ thống BCTC cũng được xây dựng và củng cố theo hướng phục vụ chủ yếu cho các nhà đầu tư và cổ đông; hơn nữa, luật pháp của các tiểu bang lại thường không tương đồng nên các quan điểm nghề nghiệp càng được xem trọng (ngoài các quy định của SEC), thậm chí có thể trở thành cơ sở cho các phán quyết của tòa án các cấp;